

Regeringens proposition till riksdagens med förslag till lag om ändring av lagen om medborgarinitiativ

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om medborgarinitiativ ändras. I lagen intas bestämmelser som behövs för att komplettera EU:s nya förordning som gäller medborgarinitiativ. Förordningen förutsätter att bestämmelserna om behöriga myndigheter preciseras. Dessutom uppdateras lagen till följd av att Befolkningsregistercentralens namn ändras till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2020.

Innehåll

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 EU-förordningens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
4 Förslagen, motivering till dem och deras konsekvenser	8
5 Alternativa handlingsvägar	9
6 Remissvar.....	10
7 Ikraftträdande och uppföljning.....	10
8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	10
Kläm	10
LAGFÖRSLAG.....	10
BILAGA / BILAGOR	10
Parallelltext / Parallelltexter	10

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Bakgrund

Orsaken till att propositionen beretts är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/788 av den 17 april 2018 om det europeiska medborgarinitiativet. Genom förordningen upphävs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 211/2011 av den 16 februari 2011 om medborgarinitiativet. Förordningen förutsätter kompletterande bestämmelser.

I bakgrunden till propositionen finns dessutom ändringen av Befolkningsregistercentralens namn till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata från och med den 1 januari 2020 (Lag om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata 304/2019).

Beredning av EU-förordningen

Europeiska kommissionen lade den 13 september 2017 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om det europeiska medborgarinitiativet (COM(2017) 482 final). Till förslaget till förordning hänför sig kommissionens arbetsdokument (SWD(2017)294 final) av den 13 september 2017. Syftet med förslaget var att ersätta den tidigare förordningen om medborgarinitiativet, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 211/2011 om medborgarinitiativet. Till riksdagen överlämnades den 19 oktober 2017 U-skrivelse U 57/2017 rd och den 14 november 2018 kompletterande U-skrivelse UK 26/2018 rd i ärendet. Riksdagens grundlagsutskott gav utlåtande GrUU 54/2017 rd den 30 november 2017, och stora utskottet godkände riksdagens ståndpunkt den 1 december 2017 StoURSk 134/2017 rd och den 21 november 2018 StoURSk 139/2018 rd. I justitieministeriets tjänst Dinåsikt.fi erbjöds möjlighet att framföra anmärkningar mot förslaget, och dessutom underrättades intressentgrupperna om möjligheten att framföra åsikter direkt till kommissionen.

Innan förslaget till förordning överlämnades ordnade kommissionen ett offentligt samråd om reformen av medborgarinitiativverket den 24 maj - den 16 augusti 2017. I anslutning till ärendet överlämnades till riksdagen den 4 juli 2017 E-skrivelsen E 54/2017 rd. Finland deltog i samrådet genom att skicka sina iakttagelser till kommissionen den 16 augusti 2017, och hösten 2017 utarbetade kommissionen två sammandragsdokument över intressentgruppernas synpunkter. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har årligen ordnat en medborgarinitiativdag, där också kommissionen har varit företräd och där intressentgrupperna har kunna ge respons och komma med förbättringsförslag i fråga om medborgarinitiativet.

Dessutom överlämnade kommissionen den 28 mars 2018 en rapport (COM(2018) 157 final) om tillämpningen av förordningen om medborgarinitiativet (EU) nr 211/2011, där man granskade utmaningarna i samband med medborgarinitiativet och initiativets ändamålsenlighet samt utfäste sig att förbättra initiativets funktionsduglighet. Kommissionen gjorde inte någon separat konsekvensbedömning på grund av ärendets institutionella karaktär.

Förordningen hör till de åtgärder som Finland understödjer och med vilka strävan är att utöka EU:s demokratiska legitimitet genom att stärka medborgarnas deltagande i ärenden på EU-nivå. Finlands centrala mål i förhandlingsprocessen har varit att EU:s medborgarinitiativsystem ska börja fungera bättre.

Beredning av propositionen

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om medborgarinitiativ har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriets avdelning för demokrati och offentlig rätt. Under beredningen har

man haft kontakt med bland annat Befolkningsregistercentralen och Transport- och kommunikationsverket. Dessutom har bestämmelserna diskuterats inom nätverket för kommissionens sakkunniggrupp som behandlar EU-medborgarinitiativet.

2 EU-förordningens målsättning och huvudsakliga innehåll

EU-förordningen syftar till att göra medborgarinitiativet mer tillgängligt, mindre betungande och lättare att använda samt till att stärka dess uppföljning för att uppnå dess fulla potential som ett verktyg för att främja debatt. Genom förordningen försöker man förbättra genomförandet av deltagandedemokrati i EU.

I förordningen fastställs vidare de förfaranden och villkor som krävs för framläggande av ett EU-medborgarinitiativ som uppmanar kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag när det gäller frågor där EU-medborgarna anser att en EU-rättsakt krävs för att genomföra fördragen. Ett medborgarinitiativ måste få stöd av minst en miljon EU-medborgare från minst en fjärdedel av medlemsstaterna. Rätt att stödja ett medborgarinitiativ har varje EU-medborgare som har uppnått rösträttsåldern för val till Europaparlamentet. I och med den nya förordningen har medlemsstaterna dock möjlighet att föreskriva att minimiåldern för rätten att stödja ett initiativ är 16 år. Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning kan utöva sin rätt att stödja initiativ och få tillgång till alla relevanta källor till information om initiativ på lika villkor som andra medborgare. (artiklarna 1-3 i förordningen)

Ett medborgarinitiativ ska förberedas och ledas av en grupp av organisatörer om minst sju fysiska personer. Utan att det påverkar det ansvar som företrädaren för gruppen av organisatörer har som personuppgiftsansvarig i den mening som avses i artikel 82.2 i förordning (EU) 2016/679¹ ska medlemmarna i en grupp av organisatörer i enlighet med tillämplig nationell rätt vara solidariskt ansvariga för skada som under det att ett initiativ organiseras orsakas av olagliga handlingar som begås uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet. Dessutom, utan att det påverkar tillämpningen av sanktioner enligt artikel 84 i den förordningen ska medlemsstaterna, i enlighet med nationell rätt, säkerställa att medlemmarna i en grupp av organisatörer blir föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner vid överträdelse av förordningen om det europeiska medborgarinitiativet, särskilt för a) oriktiga uppgifter och b) användning av uppgifter i bedrägligt syfte. En rättslig enhet kan inrättas i enlighet med en medlemsstats nationella rätt, särskilt för att administrera ett visst initiativ. (artikel 5 i förordningen)

I förordningen bestäms också om registrering av ett medborgarinitiativ. Gruppen av organisatörer får samla in stödförklaringar för ett initiativ först efter det att initiativet har registrerats hos kommissionen. Kommissionen ska registrera initiativet om förordningens villkor för registrering är uppfyllda. Om kommissionen emellertid anser att endast villkoret som gäller kommissionens befogenhet inte är uppfyllt, ska kommissionen underrätta gruppen av organisatörer om sin bedömning och skälen till denna. Då får gruppen av organisatörer antingen ändra initiativet så att hänsyn tas till kommissionens bedömning eller behålla eller dra tillbaka initiativet. Då kommissionen får informationen från organisatörerna ska den registrera initiativet helt eller delvis eller neka att registrera initiativet. Stödförklaringarna ska samlas in inom en tidsperiod som inte överskrider tolv månader från och med det datum som gruppen av organisatörer valt. Detta datum får inte vara senare än sex månader efter registreringen av initiativet i enlighet med artikel 6. (artiklarna 6 och 8 i förordningen).

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

Gruppen av organisatörer får samla in stödförklaringar via internet eller på papper. Via internet får stödförklaringar samlas in genom att använda 1) kommissionens centrala system för insamling via internet eller 2) ett enskilt system för insamling via internet. För att samla in stödförklaringar får endast de stödförklaringsformulär som överensstämmer med förlagorna i bilagan till förordningen användas. Finland har den 28 juni 2019 meddelat kommissionen att man kommer att använda det så kallade A-formuläret enligt förordningen (för de medlemsstater som inte kräver ett personligt id-nummer eller ett nummer på en personlig id-handling). (artikel 9 och bilaga III i förordningen)

I samband med det centrala systemet för insamling via internet ska medlemsstaterna säkerställa att a) medborgare får stödja initiativen via internet genom stödförklaringar med hjälp av ett anmält medel för elektronisk identifiering eller genom att underteckna en stödförklaring med elektronisk signatur i den mening som avses i förordning (EU) nr 910/2014 och b) kommissionens e-IDAS-knutpunkt som utvecklats inom ramen för förordning (EU) nr 910/2014 och genomförandeförordning (EU) 2015/1501 erkänns. Om medborgarna stöder ett initiativ via internet med användning av det anmälda medlet för elektronisk identifiering, tillämpas inte förordningens bilaga om stödförklaringsformulär. Då är villkoret emellertid att medborgarna anger sin nationalitet och att medlemsstaterna godtar en minimiuppsättning uppgifter om en fysisk person i enlighet med genomförandeförordning (EU) 2015/1501. (artiklarna 9 och 10 i förordningen)

Om en grupp av organisatörer ämnar använda ett enskilt system för insamling via internet, ska gruppen begära att den behöriga myndigheten i den medlemsstat där de insamlade uppgifterna lagras genom detta system för insamling intygar att systemet har lämpliga säkerhetsfunktioner och tekniska lösningar. I ett positivt fall utfärdar den behöriga myndigheten ett intyg. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet. Bestämmelserna om enskilda system för insamling via interna tillämpas dock endast på sådana initiativ som har registrerats senast den 31 december 2022. (artiklarna 11 och 20 i förordningen)

När de behövliga stödförklaringarna har samlats in, lämnar beroende på fallet kommissionen eller gruppen av organisatörer in dem till den behöriga myndigheten i varje medlemsstat för kontroll och begär att myndigheten intygar att de stödförklaringar som undertecknats av medlemsstatens medborgare följer bestämmelserna i förordningen. I ett positivt fall utfärdar den behöriga myndigheten ett intyg, som också innehåller det giltiga antalet stödförklaringar. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet. (artiklarna 12 och 20 i förordningen)

Därefter överlämnar gruppen av organisatörer medborgarinitiativet, som fått behövliga stödförklaringar, till kommissionen, som offentliggör ett meddelande om saken i sitt register. Europaparlamentet anordnar en offentlig utfrågning om saken. Kommissionen hör gruppen av organisatörer, granskar initiativet och utfärdar ett meddelande där den redogör för de åtgärder som den avser att vidta. Europaparlamentet utvärderar de åtgärder som kommissionen har vidtagit med anledning av sitt meddelande. (artiklarna 13-16 i förordningen)

Förordningen innehåller också bestämmelser om information och stöd från kommissionen och medlemsstaterna. Kommissionen ska tillhandahålla information och stöd när det gäller medborgarinitiativet till medborgare och grupper av organisatörer på flera olika sätt, bland annat genom att göra en handledning för medborgarinitiativet allmänt tillgänglig, liksom en offentlig webbplats och en samarbetsplattform, via vilken man får praktisk och juridisk rådgivning. Dessutom ska kommissionen öka allmänhetens medvetenhet om medborgarinitiativet genom kommunikationsverksamhet och informationskampanjer. Varje medlemsstat ska inrätta en eller flera kontaktpunkter för att ge information och stöd som gäller medborgarinitiativet kostnadsfritt, i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt. I förordningens ingress preciseras att sådan information och sådant stöd bör särskilt gälla de aspekter av förordningen vars genomförande omfattas av den behörighet som tilldelats de nationella myndigheterna i medlemsstaterna eller de aspekter som avser tillämplig nationell rätt. (artiklarna 4 och 18 i förordningen)

I förordningen bestäms dessutom om insyn i källorna till finansiering och stöd samt om skydd av personuppgifter. Den innehåller också bestämmelser om delegering av befogenheter att anta akter och genomförandebefogenheter till kommissionen. Med stöd av delegeringen antar kommissionen delegerade akter för att ändra bilagorna till förordningen, bland annat bilagan om stödförklaringsformuläret. Vid genomförandeförfarandet fastställer kommissionen detaljerade tekniska specifikationer för enskilda system för insamling via internet. (artiklarna 11, 18 och 22-24 i förordningen)

Förordningen har trätt i kraft den 6 juni 2019, och den ska tillämpas i sin helhet från och med den 1 januari 2020. Medlemsstaterna ska senast den 1 januari 2020 underrätta kommissionen om sina bestämmelser som kompletterar förordningen. (artiklarna 21 och 25-28 i förordningen)

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Bestämmelser om statligt medborgarinitiativ finns i 53 § i grundlagen och i lagen om medborgarinitiativ (12/2012). Lagen har varit i kraft från och med den 1 mars 2012 och den har ändrats den 1 juni 2019 (lag om ändring av lagen om medborgarinitiativ, 436/2019). Den ändring av lagen om medborgarinitiativ som trädde i kraft i juni grundade sig på justitieministeriets bedömningspromemoria om förfarandet med medborgarinitiativ 2012–2017 (Justitieministeriets publikation 45/2017).

I bedömningspromemorian behandlades erfarenheterna av förfarandet med statligt medborgarinitiativ samt förslag till ändringar av förfarandet. Enligt den bedömning som gjordes har införandet av medborgarinitiativ varit en lyckad reform och det fanns inget behov att ändra de centrala principerna för förfarandet. I fråga om detaljerna förslogs dock att förfarandet skulle göras smidigare och tydligare bland annat när det gäller väckandet av initiativ och kontrollen av stödförklaringarna. I reformen av lagen om medborgarinitiativ ändrades inte initiativets form eller kravet på att initiativen ska gälla lagstiftningsfrågor. I samband med ändringen bibehölls också de lagstadgade förutsättningarna för insamling av stödförklaringar och stödjande av ett initiativ samt kravet på ett minsta antal stödförklaringar.

Syftet med den reform av lagen om medborgarinitiativ som genomfördes i juni var att företa sådana ändringar i lagen som skulle underlätta det statliga medborgarinitiativsförfarandet. Avsikten var att förtydliga processen för att väcka ett medborgarinitiativ, precisera bestämmelserna om behandling av personuppgifter samt minska det problem som uppstår på grund av att initiativen förfaller vid utgången av riksdagsperioden. Processen för att väcka initiativ förtydligades genom att benämningarna på de ansvariga för initiativ förenhetligades och kravet på 50 undertecknare ersattes med ett krav på minst fem ansvariga personer. I syfte att förhindra att initiativen förfaller när en ny riksdag tillträder förlängdes tiden inom vilken de ansvariga för initiativet ska lämna stödförklaringarna till Befolkningsregistercentralen för kontroll till ett år. Dessutom bedömdes förenligheten mellan lagen om medborgarinitiativ och allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679. Till följd av detta företogs ändringar som gäller den personuppgiftsansvarige i lagen så att det föreskrivs att justitieministeriet är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som samlas in via justitieministeriets nättjänst.

I lagen om medborgarinitiativ, som i huvudsak gäller statliga medborgarinitiativ, ingår också kompletterande bestämmelser som hänför sig till den gamla EU-förordningen om medborgarinitiativet. I 1 § 2 mom. i lagen ingår en informativ hänvisning till att bestämmelser om hur ett EU-medborgarinitiativ ska läggas fram finns i förordning (EU) nr 211/2011. Hänvisningen i momentet ändras så att den avser den nya förordningen om det europeiska medborgarinitiativet.

I 1 § 2 mom. i lagen om medborgarinitiativ bestäms att på framläggande av ett EU-medborgarinitiativ tillämpas 10 och 15 § i lagen om medborgarinitiativ. I 10 § i lagen definieras å ena sidan den myndighet enligt artikel 15.1 i den gamla förordningen som är behörig att intyga att ett enskilt system för insamling via internet är lämpligt och utfärda ett intyg i saken, och å andra sidan den myndighet enligt artikel 15.2 som är behörig att granska de insamlade stödförklaringarna och utfärda ett intyg i saken. Den myndighet som avses i artikel 15.1 i förordningen är i Finland Transport- och kommunikationsverket, och den myndighet som avses i artikel 15.2 är i Finland Befolkningsregistercentralen. I den nya förordningen har numren på dessa bestämmelser ändrats och de behöver uppdateras. När det gäller Transport- och kommunikationsverkets uppgift att utfärda intyg i 10 § i lagen om medborgarinitiativ bör det beaktas i lagen att bestämmelserna om enskilda system för insamling tillämpas enligt EU-förordningen endast på initiativ som har registrerats senast den 31 december 2022 (artikel 11.7) Alla stödförklaringar ska samlas in inom en tidsperiod som inte överskrider tolv månader från och med det datum som gruppen av organisatörer valt. Detta datum får inte vara senare än sex månader efter registreringen av initiativet. Sålunda är Transport- och kommunikationsverkets uppgift att utfärda intyg i kraft till och med den 30 juni 2023.

Lagen om medborgarinitiativ har inte för närvarande någon bestämmelse om en sådan nationell kontaktpunkt som avses i artikel 4.6 i EU-förordningen och som ger information och stöd beträffande de aspekter av medborgarinitiativet vars genomförande omfattas av den behörighet som tilldelats de nationella myndigheterna i medlemsstaterna eller de aspekter som avser tillämplig nationell rätt. Sådana uppgifter som avses i den punkten ingår emellertid redan nu i flera myndigheters uppgifter.

Befolkningsregistercentralen är med stöd av 2 § i lagen om registerförvaltningen (166/1996, upphävd fr.o.m. 1.1.2020 genom lagen om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata), folkbokföringens centralmyndighet. Befolkningsregistercentralen tillhandahåller dessutom tjänster som gäller för elektroniska identitetskort och certifierad elektronisk kommunikation inom statsförvaltningen. Till Befolkningsregistercentralens uppgifter hör också bland annat uppgifter i anslutning till behandlingen av statliga medborgarinitiativ och verkställandet av val. Dessutom har Befolkningsregistercentralen i praktiken redan nu fått förfrågningar om tillämpningen av EU-förordningen som gäller medborgarinitiativ.

Enligt 1 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket (935/2018) hör det till verkets uppgifter att sköta sådana myndighetsuppgifter som avser bland annat elektronisk kommunikation. Transport- och kommunikationsverket främjar informationssamhällets och trafiksystemets utveckling samt fungerande och säkra trafik-, transport- och kommunikationsförbindelser och tjänster som gäller trafik, transport och kommunikation. Verket utgår i sin verksamhet från kundernas behov och utnyttjar sektorsövergripande sakkunskap.

Patent- och registerstyrelsen handlägger bland annat ärenden som gäller grundande av föreningar och samt tillhandahåller informationstjänster i anslutning till sina uppgifter enligt 2 § 1 mom. i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013).

I statsrådets förordning om justitieministeriet (543/2003) konstateras att det hör till justitieministeriets uppgifter att främja medborgarinflytande.

I 8 § i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs att myndigheterna ska inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller uträttandet av ärenden. Rådgivningen är avgiftsfri.

Sådan information och sådant stöd som gäller de aspekter av förordningen vars genomförande omfattas av den behörighet som tilldelats de nationella myndigheterna i medlemsstaterna eller de aspekter som avser tillämplig nationell rätt sköts genom myndigheternas lagstadgade uppgiftsfördelning och förvaltningslagens rådgivningsskyldighet. För tydlighetens skull föreslås ändå att Myndigheten för digitalisering och

befolkningsdata (nuvarande Befolkningsregisterlagen) anges i lagen som den nationella kontaktpunkt som avses i EU-förordningen i frågor som hör till det egna ansvarsområdet.

För närvarande grundar sig ålderskravet som ska vara uppfyllt för att en EU-medborgare ska kunna stödja ett medborgarinitiativ direkt på förordningen, så att det är bundet till medborgarens rätt att rösta i val till Europaparlamentet. Enligt den nya förordningen kan en medlemsstat behålla situationen oförändrad, men den kan i enlighet med artikel 2 i förordningen också föreskriva att minimiåldern för rätten att stödja ett initiativ är 16 år. Avsikten är att utvärdera detta i ett senare skede (se avsnitt 5 i propositionen).

I EU-förordningen nämns medlemsstaternas skyldighet att säkerställa att personer med funktionsnedsättning behandlas jämlikt med andra medborgare i medborgarinitiativförfarandet, vilken fullgörs när tillgänglighetsdirektivet² genomförs. Tillgänglighetsdirektivet och den nationella lagstiftning som följer av det kräver att myndigheterna ska göra digitala tjänster tillgängliga. Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019) trädde i kraft den 1 april 2019. Tillgänglighetskraven börjar tillämpas stegvis den 23 september 2019. Regionförvaltningsverket i Södra Finland svarar för rådgivning och tillsyn när det gäller tillgänglighetskraven.

I den mån som det i artikel 5 i förordningen bestäms om skadeståndsansvar och sanktioner för organisatörer av medborgarinitiativ i en situation där de lämnar oriktiga uppgifter och använder uppgifter i bedrägligt syfte uppfyller den nationella lagstiftningen redan kraven tillsammans med allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679. Bestämmelser om sådana sanktioner finns i 24 § 3 mom. och 26 § 1 mom. i dataskyddslagen (1050/2018) samt i 16 kap. 5 och 8 § och 38 kap. 1 och 2 § i strafflagen (39/1889). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Enligt uppgifter från Transport- och kommunikationsverket har Finland ännu inte anmält medel för elektronisk identifiering till EU i enlighet med förordning (EU) 910/2014. Kraven på medel för identifiering har nationellt föreskrivits att uppfylla kraven i denna eIDAS-förordning genom lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009, den så kallade autentiseringslagen), så det finns beredskap att anmäla elektroniska identifieringssystem. Gränsöverskridande identifiering med hjälp av anmälda identifieringssystem i enlighet med den förordningen sker via noder enligt genomförandeförordningen (EU) 2015/1501. Finlands nod upprätthålls i enlighet med 42 c § i autentiseringslagen av Befolkningsregistercentralen. I förordningen anges tre olika nivåer av elektronisk underskrift: elektronisk underskrift, avancerad elektronisk underskrift och kvalificerad elektronisk underskrift. Elektronisk underskrift av stödförklaringar i kommissionens webbtjänst görs i enlighet med kommissionens tekniska specifikationer.

Förutom reformerna av EU-förordningen som gäller det europeiska medborgarinitiativet behöver också de paragrafen i lagen om medborgarinitiativ uppdateras där Befolkningsregistercentralen nämns. Orsaken till uppdateringsbehovet är att Befolkningsregistercentralen, magistraterna och enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland sammanslås till en myndighet. Lagen som gäller inrättandet av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata träder i kraft den 1 januari 2020, då den nya Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inleder sin verksamhet.

4 Förslagen, motivering till dem och deras konsekvenser

I propositionen föreslås bestämmelser som kompletterar lagen om medborgarinitiativ till följd av den nya förordningen om det europeiska medborgarinitiativet. Förordningen syftar till att göra medborgarinitiativet mer tillgängligt, mindre betungande och lättare att använda. För att nå målen ska kommissionen

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

tillhandahålla information, hjälp och praktiskt stöd till medborgare och grupper av organisatörer, särskilt när det gäller de aspekter som omfattas av dess behörighet, samt tillgängliggöra en samarbetsplattform som tillhandahåller ett diskussionsforum och oberoende stöd, information och juridisk rådgivning om det europeiska medborgarinitiativet. Medlemsstaterna bör dessutom inrätta en eller flera kontaktpunkter på sina respektive territorier för att förse medborgarna med information och stöd när det gäller det europeiska medborgarinitiativet. Sådan information och sådant stöd bör särskilt gälla de aspekter av denna förordning vars genomförande omfattas av den behörighet som tilldelats de nationella myndigheterna i medlemsstaterna eller de aspekter som avser tillämplig nationell rätt, och beträffande vilka dessa myndigheter därför har bäst förutsättningar att informera och ge stöd till medborgarna och grupper av organisatörer.

Till följd av de nya bestämmelserna om EU-medborgarinitiativet föreslås att hänvisningen i 1 § 2 mom. i lagen om medborgarinitiativ uppdateras så att den avser den nya EU-förordningen (informativ hänvisning). Till följd av den nya förordningen föreslås också att bestämmelsen i lagens 10 § om myndighetsuppgifter som gäller EU-medborgarinitiativet i Finland ändras så att hänvisningen börjar avse artikel 20.1 och 20.2 i förordningen eftersom numreringen i förordningen ändrats. Dessutom föreslås att lagens 10 § kompletteras med en bestämmelse om att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är den kontaktpunkt som avses i artikel 4.6 i förordningen inom sitt ansvarsområde.

I propositionen föreslås dessutom att Befolkningsregistercentralens namn ändras till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i lagens 3, 7, 9–12 och 15 §. En teknisk ändring som föreslås är att hänvisningen till lagen om förvaltningsförfarande (586/1996), som har upphävts genom lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), uppdateras i 15 § i lagen om medborgarinitiativ. Den senare nämnda lagen träder i kraft den 1 januari 2020.

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser. Propositionen har inga större konsekvenser för myndigheternas verksamhet. De uppgifter som följer av EU-förordningen och som gäller EU-medborgarinitiativet kan skötas med nuvarande personresurser.

5 Alternativa handlingsvägar

Enligt artikel 2 i förordningen som gäller EU-medborgarinitiativ ska varje unionsmedborgare som har uppnått rösträttsåldern för val till Europaparlamentet ha rätt att stödja ett initiativ genom att underteckna en stödförklaring i enlighet med denna förordning. Medlemsstaterna får föreskriva att minimiåldern för rätten att stödja ett initiativ är 16 år, i enlighet med sin nationella lagstiftning, och de ska i sådana fall underrätta kommissionen om detta.

Enligt förhandsuppgifter från kommissionen överväger en del medlemsstater att sänka åldern för att stödja ett initiativ till 16 år, men de har ännu inte fattat slutgiltigt beslut om saken. Av medlemsstaterna har enligt kommissionen Luxemburg och Storbritannien meddelat preliminärt att de sänker åldersgränsen för att stödja EU-medborgarinitiativ i och med den nya förordningen. Dessutom är åldersgränsen för att stödja ett initiativ utan separat beslut under 18 år i de medlemsstater där rösträttsåldern än lägre än så, dvs. i Österrike, Malta och Grekland.

Det är skäl att överväga åldersgränsen för rätten att stödja ett medborgarinitiativ och en eventuell sänkning av den i Finland i förhållande till rösträttsåldern, eftersom åldersgränsen för att stödja ett medborgarinitiativ är kopplad till rösträtten både i EU-förordningen och i den nationella lagstiftningen. Avsikten är att utreda frågorna om åldersgränsen för rätten att stödja initiativ i ett senare skede i den parlamentariska arbetsgrupp som nämns i statsminister Rinnes regeringsprogram, och vars uppgift enligt regeringsprogrammet är att utreda behoven att utveckla partilagen, valfinansieringslagen och vallagen

samt att vid behov se över annan lagstiftning som gäller politisk verksamhet.³ Eftersom lagen om medborgarinitiativ har ändrats nyligen vad gäller förfarandena för statligt medborgarinitiativ, går inte denna regeringsproposition inte närmare in på förfarandet som gäller statligt medborgarinitiativ.

6 Remissvar

[tillfogas efter remissbehandlingen]

7 Ikraftträdande och uppföljning

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. EU-förordningen tillämpas från och med den dagen. Lagen om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (304/2019) träder också i kraft samma dag.

Enligt den översynsklausul som ingår i EU-förordningen ska kommissionen regelbundet se över hur EU-medborgarinitiativet fungerar och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om hur förordningen tillämpas senast den 1 januari 2024 och därefter vart fjärde år. Dessa rapporter ska också omfatta minimiåldern för att stödja EU-medborgarinitiativ i medlemsstaterna.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 53 § 3 mom. i grundlagen har minst femtiotusen röstberättigade finska medborgare enligt vad som bestäms genom lag rätt att lägga fram initiativ för riksdagen om att en lag ska stiftas. I grundlagen föreskrivs endast om de allmänna grunderna för systemet med medborgarinitiativ. Grundlagens bestämmelse innehåller en regleringsreservation, som innebär att det i huvudsak föreskrivs om förfarandet genom vanlig lag. Grundlagen tillåter alltså vida yttre ramar för lagstiftningen om medborgarinitiativ (se GrUB 9/2010 rd, s. 9/II). Grundlagen innehåller inga bestämmelser om EU-medborgarinitiativ.

Lagstiftaren har prövningsrätt avseende till exempel vilka formkrav som ställs på medborgarinitiativ eller genom vilka förfaranden stöd samlas för ett initiativ. I de ändringar som föreslås i denna proposition är det beträffande statligt medborgarinitiativ fråga om ändringar som gäller tekniska formkrav.

Med stöd av vad som anförts ovan bör lagförslaget kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

LAGFÖRSLAG

BILAGA / BILAGOR

Parallelltext / Parallelltexter

³ <https://valtioneuvosto.fi/sv/rinne/regeringen/regeringsprogrammet/blaga-9.-utvecklande-av-demokratien>

LAGFÖRSLAG

Lag

om ändring av lagen om medborgarinitiativ

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medborgarinitiativ (12/2012) 1 § 2 mom., 3 § 3 mom., 7 §, 9—12 § och 15 § som följer:

1 §

Syfte och tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om det förfarande som ska iakttas när ett medborgarinitiativ enligt grundlagen läggs fram.

Bestämmelser om hur ett medborgarinitiativ i Europeiska unionen ska läggas fram finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/788 om det europeiska medborgarinitiativet. På framläggande av ett medborgarinitiativ i unionen tillämpas dessutom 10 och 15 § i denna lag.

3 §

Ansvarig för medborgarinitiativ

Ett medborgarinitiativ får väckas av minst fem röstberättigade finska medborgare.

De som väcker ett initiativ kallas för ansvariga för initiativet.

Kontaktinformationen för de ansvariga för initiativet ska vid kontakt med Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, justitieministeriet och riksdagen meddelas dessa för kommunikation som gäller initiativet.

7 §

Tekniska krav på elektroniskt förfarande

Elektronisk insamling av stödförklaringar i ett datanät ska ske med utnyttjande av datasystem som har godkänts av Transport- och kommunikationsverket. En förutsättning för godkännande är att

- 1) insamlingen av stödförklaringar sker genom utnyttjande av sådan stark autentisering som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009),
- 2) olovlig ändring av uppgifterna i systemet och annan olovlig eller obefogad hantering förhindras genom ändamålsenliga och tillräckliga säkerhetsarrangemang som rör förvaltningen av användarrättigheter och övervakningen av användningen samt datanäten, informationssystemen och informationstjänsterna och genom andra åtgärder,
- 3) systemet överensstämmer med de i 2 mom. avsedda föreskrifter som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har meddelat.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata meddelar föreskrifter om vilken standardform de uppgifter som samlas in via ett datasystem ska ha för att elektroniskt kunna samköras med uppgifter i befolkningsdatasystemet för sådan kontroll som föreskrivs i 9 §.

Avgift tas inte ut för godkännande av ett datasystem.

Information om Transport- och kommunikationsverkets godkännande ska finnas tillgänglig för undertecknarna av medborgarinitiativet på den webbplats där stödförklaringarna samlas in.

9 §

Kontroll av stödförklaringar

Den ansvariga för initiativet ska inom ett år från det att insamlingen av stödförklaringar har avslutats lämna stödförklaringarna till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som kontrollerar deras riktighet och behörighet.

Justitieministeriet lämnar på begäran av den ansvariga personen in de stödförklaringar som har samlats in via nättjänsten till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för kontroll.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fastställer om kravet på minsta antal godkända stödförklaringar enligt grundlagen har uppfyllts.

Avgift tas inte ut för att kontrollera stödförklaringar och fastställa att kravet på minsta antal stödförklaringar har uppfyllts.

10 §

Myndighetsuppgifter som gäller medborgarinitiativ i Europeiska unionen

I Finland är Transport- och kommunikationsverket den behöriga myndighet som avses i artikel 20.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/788 om det europeiska medborgarinitiativet. I

Finland är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata den behöriga myndighet som avses i artikel 20.2 i den förordningen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är den kontaktpunkt som avses i artikel 4.6 i förordningen inom sitt ansvarsområde.

11 §

Överlämnande av medborgarinitiativ till riksdagen

Den ansvariga personen överlämnar medborgarinitiativet och det beslut som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har fattat enligt 9 § till riksdagen, om de förutsättningar för att lägga fram initiativ som anges i grundlagen och i denna lag uppfylls.

Initiativet förfaller, om det inte har överlämnats till riksdagen inom ett år från det att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fattade sitt beslut enligt 9 §.

12 §

Personuppgifter

Personuppgifterna i de stödförklaringar som har samlats in får användas endast på det sätt som föreskrivs i denna lag. De ansvariga för initiativet får överlåta uppgifterna enbart till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. De uppgifter som myndigheterna innehar är offentliga när kravet på minsta antal stödförklaringar enligt grundlagen har uppfyllts.

De ansvariga för initiativet och justitieministeriet ska se till att de stödförklaringar som de har i sin besittning förstörs inom sex månader från det att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fattade sitt beslut enligt 9 §. Om stödförklaringarna inte lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för kontroll, ska de förstöras inom ett år från det att insamlingen av stödförklaringar har avslutats.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska förstöra stödförklaringar som den har i sin besittning fem år efter sitt beslut enligt 9 §.

15 §

Ändringssökande

I ett beslut som Transport- och kommunikationsverket, justitieministeriet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har fattat får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Transport- och kommunikationsverket sköter den uppgift som ålagts det i 10 § i denna lag till och med den 30 juni 2023.

BILAGA

Parallelltext

Laki

kansalaisaloitelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansalaisaloitelain (12/2012) 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 7 §, 9—12 § ja 15 §
seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
<p>1 § <i>Lain tarkoitus ja soveltamisala</i></p> <p>Tässä laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan perustuslaissa säädetyn kansalaisaloitteen tekemisessä. Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään kansalaisaloitteesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 211/2011. Unionin kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan lisäksi tämän lain 10 ja 15 §:ää.</p>	<p>1 § <i>Lain tarkoitus ja soveltamisala</i></p> <p>Tässä laissa säädetään menettelystä, jota noudatetaan perustuslaissa säädetyn kansalaisaloitteen tekemisessä. Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemisestä säädetään eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/788. Unionin kansalaisaloitteen tekemiseen sovelletaan lisäksi tämän lain 10 ja 15 §:ää.</p>
<p>3 § (29.3.2019/436) <i>Kansalaisaloitteen vastuuhenkilö</i></p> <p>Kansalaisaloitteen voi panna vireille vähintään viisi äänioikeutettua Suomen kansalaista. Aloitteen vireillepanijoita kutsutaan aloitteen vastuuhenkilöiksi. Aloitteen vastuuhenkilöiden yhteystiedot on ilmoitettava asiain yhteydessä Väestötietokeskukselle, oikeusministeriölle ja eduskunnalle aloitetta koskevaa yhteydenpitoa varten.</p>	<p>3 § <i>Kansalaisaloitteen vastuuhenkilö</i></p> <p>Kansalaisaloitteen voi panna vireille vähintään viisi äänioikeutettua Suomen kansalaista. Aloitteen vireillepanijoita kutsutaan aloitteen vastuuhenkilöiksi. Aloitteen vastuuhenkilöiden yhteystiedot on ilmoitettava asiain yhteydessä Digi- ja väestötietovirastolle, oikeusministeriölle ja eduskunnalle aloitetta koskevaa yhteydenpitoa varten.</p>
<p>7 § (29.3.2019/436) <i>Sähköisen menettelyn tekniset vaatimukset</i></p> <p>Kerättäessä kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Hyväksynnän edellytyksenä on, että: 1) kannatusilmoitusten keräyksessä käytetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista;</p>	<p>7 § <i>Sähköisen menettelyn tekniset vaatimukset</i></p> <p>Kerättäessä kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa on käytettävä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Hyväksynnän edellytyksenä on, että: 1) kannatusilmoitusten keräyksessä käytetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista;</p>

<p>2) järjestelmän sisältämien tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittävillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä;</p> <p>3) järjestelmä on 2 momentissa tarkoitettujen Väestörekisterikeskuksen antamien määräysten mukainen.</p> <p>Väestörekisterikeskus antaa määräykset tietojärjestelmässä kerättyjen tietojen vakiomuodosta, jossa ne ovat sähköisesti yhdistettävissä väestötietojärjestelmän tietoihin 9 §:ssä säädettyä tarkastusta varten.</p> <p>Tietojärjestelmän hyväksynnästä ei peritä maksua.</p> <p>Tieto Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnästä on oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä verkkosivustolla, jossa kannatusilmoitukset kerätään.</p>	<p>2) järjestelmän sisältämien tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittävillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä;</p> <p>3) järjestelmä on 2 momentissa tarkoitettujen Digi- ja väestötietoviraston antamien määräysten mukainen.</p> <p>Digi- ja väestötietovirasto antaa määräykset tietojärjestelmässä kerättyjen tietojen vakiomuodosta, jossa ne ovat sähköisesti yhdistettävissä väestötietojärjestelmän tietoihin 9 §:ssä säädettyä tarkastusta varten.</p> <p>Tietojärjestelmän hyväksynnästä ei peritä maksua.</p> <p>Tieto Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnästä on oltava kansalaisaloitteen allekirjoittajien nähtävissä verkkosivustolla, jossa kannatusilmoitukset kerätään.</p>
<p>9 § (29.3.2019/436) <i>Kannatusilmoitusten tarkastaminen</i></p> <p>Vastuuhenkilö toimittaa kannatusilmoitukset vuoden kuluessa kannatusilmoitusten keräämisen päättymisestä Väestörekisterikeskukselle, joka tarkastaa niiden oikeellisuuden ja kelpoisuuden. Oikeusministeriö toimittaa ylläpitämässään verkkopalvelussa kerätyt kannatusilmoitukset vastuuhenkilön pyynnöstä Väestörekisterikeskuksen tarkastettaviksi. Väestörekisterikeskus vahvistaa, onko hyväksytyjä kannatusilmoituksia perustuslaissa säädetty vähimmäismäärä. Kannatusilmoitusten tarkastamisesta ja sen vahvistamisesta, että niitä on säädetty vähimmäismäärä, ei peritä maksua.</p>	<p>9 § <i>Kannatusilmoitusten tarkastaminen</i></p> <p>Vastuuhenkilö toimittaa kannatusilmoitukset vuoden kuluessa kannatusilmoitusten keräämisen päättymisestä Digi- ja väestötietovirastolle, joka tarkastaa niiden oikeellisuuden ja kelpoisuuden. Oikeusministeriö toimittaa ylläpitämässään verkkopalvelussa kerätyt kannatusilmoitukset vastuuhenkilön pyynnöstä Digi- ja väestötietoviraston tarkastettaviksi. Digi- ja väestötietovirasto vahvistaa, onko hyväksytyjä kannatusilmoituksia perustuslaissa säädetty vähimmäismäärä. Kannatusilmoitusten tarkastamisesta ja sen vahvistamisesta, että niitä on säädetty vähimmäismäärä, ei peritä maksua.</p>
<p>10 § (29.3.2019/436) <i>Euroopan unionin kansalaisaloitteeseen liittyvät viranomaistehtävät</i></p> <p>Kansalaisaloitteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 211/2011 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Liikenne- ja viestintävirasto. Mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Väestörekisterikeskus.</p>	<p>10 § <i>Euroopan unionin kansalaisaloitteeseen liittyvät viranomaistehtävät</i></p> <p>Kansalaisaloitteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/788 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Liikenne- ja viestintävirasto. Mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Digi- ja väestötietovirasto.</p>

	toimii toimialallaan asetuksen 4 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuna yhteyspisteenä.
<p>11 § (29.3.2019/436) <i>Kansalaisaloitteen toimittaminen eduskunnalle</i></p> <p>Vastuuhenkilö toimittaa kansalaisaloitteen ja 9 §:n nojalla annetun Väestörekisterikeskuksen päätöksen eduskunnalle, jos perustuslaissa ja tässä laissa säädettyt aloiteoikeuden edellytykset täyttyvät. Aloite raukeaa, jollei sitä ole toimitettu eduskunnalle viimeistään vuoden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Väestörekisterikeskuksen päätöksestä.</p>	<p>11 § <i>Kansalaisaloitteen toimittaminen eduskunnalle</i></p> <p>Vastuuhenkilö toimittaa kansalaisaloitteen ja 9 §:n nojalla annetun Digi- ja väestötietoviraston päätöksen eduskunnalle, jos perustuslaissa ja tässä laissa säädettyt aloiteoikeuden edellytykset täyttyvät. Aloite raukeaa, jollei sitä ole toimitettu eduskunnalle viimeistään vuoden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä.</p>
<p>12 § (29.3.2019/436) <i>Henkilötiedot</i></p> <p>Kannatusilmoituksissa kerättyjä henkilötietoja voidaan käyttää vain tässä laissa säädetyllä tavalla. Vastuuhenkilöt saavat luovuttaa tietoja vain Väestörekisterikeskukselle. Viranomaisen hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitusten vähimmäismäärä on täyttynyt. Aloitteen vastuuhenkilöiden ja oikeusministeriön on huolehdittava hallussaan olevien kannatusilmoitusten hävittämisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Väestörekisterikeskuksen päätöksestä. Jos kannatusilmoituksia ei toimiteta Väestörekisterikeskuksen tarkastettaviksi, ne on hävitettävä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu. Väestörekisterikeskuksen on hävitettävä hallussaan olevat kannatusilmoitukset viiden vuoden kuluttua 9 §:n nojalla tekemästään päätöksestä.</p>	<p>12 § <i>Henkilötiedot</i></p> <p>Kannatusilmoituksissa kerättyjä henkilötietoja voidaan käyttää vain tässä laissa säädetyllä tavalla. Vastuuhenkilöt saavat luovuttaa tietoja vain Digi- ja väestötietovirastolle. Viranomaisen hallussa olevat tiedot ovat julkisia, kun perustuslaissa säädetty kannatusilmoitusten vähimmäismäärä on täyttynyt. Aloitteen vastuuhenkilöiden ja oikeusministeriön on huolehdittava hallussaan olevien kannatusilmoitusten hävittämisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 9 §:n nojalla annetusta Digi- ja väestötietoviraston päätöksestä. Jos kannatusilmoituksia ei toimiteta Digi- ja väestötietoviraston tarkastettaviksi, ne on hävitettävä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu. Digi- ja väestötietoviraston on hävitettävä hallussaan olevat kannatusilmoitukset viiden vuoden kuluttua 9 §:n nojalla tekemästään päätöksestä.</p>
<p>15 § (29.3.2019/436) <i>Muutoksenhaku</i></p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston, oikeusministeriön ja Väestörekisterikeskuksen tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.</p>	<p>15 § <i>Muutoksenhaku</i></p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston, oikeusministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.</p>

